

ILLUSTRATION

SEPTEMBER 2011/2012

INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE

zľava: prof. Ing. arch. Bohuš Kováč, PhD., doc. Ing. arch. Jana Vinárčíková, PhD., prof. Ing. arch. Peter Vadrážka, PhD.

Noví prváci

SLÁVNOSTNÉ OTVORENIE ŠKOLSKÉHO ROKA 2011/12

Slávnostné otvorenie školského roka 2011/12 sa nesie na našej fakulte v znamení výročia. Ide o 35. výročie založenia Fakulty architektúry STU (pôvodne SVŠT). V stredu 21. septembra 2011 sa v Aule Emila Belluša uskutočnila imatrikulácia nových 250 študentov prvého ročníka, chceme teda všetkým čitateľom Informačných listov FA STU sprostredkovať príhovor našej pani dekanky doc. Ing. arch. Lubice Vitkovéj, PhD.

foto: M. K.

zľava: prof. Robert Špaček - prodekan, doc. Lubica Vitková - dekanica, doc. Henrieta Maravčíková - prodekanica

zľava: PhDr. Jana Záhorcová, Ing. arch. Juraj Furdík, PhD., doc. akad. sach. Milan Lukáč

ÚVOD	Slávnostné otvorenie školského roka 2011/2012	2
PRÍHOVOR	Príhovor dekaniky	3
ROZHOVOR	35 rokov fakulty architektúry s prodekanom prof. robertom špačkom	4–5
PREDNÁŠKY / WORKSHOPY	Konverzia Hurbanových kasární	6
PREDNÁŠKY / WORKSHOPY	Letná univerzita STU	7
PREDNÁŠKY / WORKSHOPY	Letná škola o Petržalke / Letná škola kresby	8–9
FAKULTA	Zelené budovy na FA STU	10
FAKULTA	Fontána Milana Lukáča	11
OZNAMY	Nové knihy v knižnici	12

Vážení kolegovia, vážení študenti,

akademický rok 2011/2012 sa bude niesť v znamení hneď niekoľkých výročí, síce menej okrúhlych, ale pre výchovu architektov veľmi významných a hodných si pripomenutia. Tento akademický rok si pripomíname 35. výročie založenia fakulty architektúry a 65. výročie výučby architektúry na Slovensku.

Pre Slovenskú technickú univerzitu, ktorej je Fakulta architektúry súčasťou, je zas významný rok 1937 – rok jej založenia, o ktorej vznik sa významným spôsobom zaslúžil i architekt Emil Belluš svojimi dlhoročnými aktivitami. Bol to práve on, ktorý po jej založení ďalej neúnavne pripravoval vznik a koncepciu architektonického školstva na Slovensku. Od samotného začiatku jej fungovania neustálymi návrhmi, dôvodovými správami, pripomienkami atakoval vládne inštitúcie o uzákonenie samostatného odboru architektúry v rámci Slovenskej vysokej školy technickej. Veď za štúdiom architektúry sa stále odchádzalo za hranice Slovenska. Prvým úspešným i keď čiastkovým krokom bolo zriadenie Oddelenia architektúry a pozemného staviteľstva ku dňu 26.8.1946 a zahájenie štúdia architektúry a pozemného staviteľstva v školskom roku 1946/47.

Bol to Profesor Emil Belluš, ktorý na „architektonické ústavy“ zriadené v nasledujúcom školskom roku pozval erudovaných českých architektov prof. Ing. arch. Dr. techn. Alfréda Piffľa, prof. Ing. arch. Dr. techn. Karla Hannauera, prof. Ing. arch. Jana Koulu, prof. Ing. arch. Dr. techn. Vladimíra Karfíka, prof. Ing. arch. Dr. techn. Emanuela Hrušku, DrSc. Postavil tak základy kvalitnej vzdelávacej inštitúcie, ktorej v roku 1953 dal i krásnu, funkčnú a reprezentatívnu budovu, v ktorej Fakulta architektúry sídli i dnes. Snaženie o svojbytnosť architektonického vzdelávania sa však zavŕšila až v roku 1976, zriadením Fakulty architektonického vzdelávania od Stavebnej fakulty SVŠT nariadením vlády SR č.93/1976 s účinnosťou od 1. septembra 1976. Pred jej prvým dekanom doc. Ing. arch. Danielom Majzlíkom, CSc. však stálo ešte zabezpečenie delimitácie a prípravy výučby v dvoch odboroch architektúra a urbanizmus a územné plánovanie od nasledujúceho akademického roka a to v súlade s ostatnými fakultami vo vtedajšej ČSSR. Pri založení Fakulty architektúry ako prvej samostatnej inštitúcie zabezpečujúcej vzdelávanie architektov na Slovensku, rovnako pri jej štvrt storočnici sa publikovalo mnoho analýz a hodnotiacich štúdií zameraných na výchovu a vzdelávanie architektov. 35. výročie založenia Fakulty architektúry a 65.

výročie výučby architektúry na Slovensku vytvára skvelú príležitosť pozrieť sa opäť nie len dozadu, ako sa fakulta a jej študijné programy formovali, ktoré osobnosti fakulty významným spôsobom obohatili, aké osobnosti fakulta vychovala, ale i zhodnotiť jej súčasné postavenie medzi školami, kde sa architektúra a jej príbuzné odbory na Slovensku a v ČR vyučujú. Je to príležitosť, ba až nutnosť hovoriť o tom, ako vychovávať architektov pre súčasnosť, ale predovšetkým pre budúcnosť. Aké sú nové priority vychádzajúce z nových hodnôt, nového kontextu, nových oblastí ktoré architektúru ovplyvňujú, nových podmienok v akých sa výchova architektúry realizuje, ale predovšetkým podmienok, v akých a pre aké absolventi architektúry tvoria a pracujú a to nie len u nás doma, či v blízkych krajinách, ale i v Európe a v ďalekom zahraničí. Fakulta architektúry nesie nad svojím hlavným vstupom nápis „Teoretické ústavy“ – čo symbolizuje v súlade s názormi jej tvorcov prof. Emila Belluša viac rozmernosť architektúry. Jej spojenie s umením, spoločensko-vednými, technickými a prírodovednými odbormi. V súčasnosti symbolicky spája i študijné odbory, ktoré naša fakulta ponúka: Architektúru, Dizajn, Krajinnú a záhradnú architektúru.

Budove našej fakulty, v jej zakladajúcej listine, dali významní profesori na čele s vtedajším rektorom prof. Gondom a prvým dekanom Fakulty architektúry a pozemného staviteľstva prof. Piffľom do vienka svoje vyznanie i želanie: „Naše srdce patrilo vede, ktorej výsledky sme kládli na oltár vlasti, každý z nás podľa svojich možností a disciplín tak, aby slúžila všetkým rovnako v každý čas a na každom mieste. Všetci veríme, že svoju prácu robíme tak ako najlepšie vieme a tejto budove Slovenskej vysokej školy technickej prajeme, aby slúžila, slovenskému ľudu a aby veda odtiaľto vzišla svietila vždy čistým svetlom tomu ľudstvu, ktoré vie vedu oceniť.“ Držme sa tohto posolstva. Všetci nezištno robme

doc. Ing. arch. Lubica Vitková, PhD., dekanica FA STU, foto archív FA

tak ako najlepšie vieme. My pedagógovia kvalitne učme a bádajme, vy študenti zodpovedne a dychtivo študujte, aby naše výsledky svietili nie len na Slovensku, ale i v Európe a aby o nás bolo počuť i za jej hranice.

Prajem vám všetkým úspešný akademický rok 2011/2012,

Vaša
Lubica Vitková
dekanica Fakulty architektúry STU

zľava: doc. Ing. arch. Vladimír Šimkovič, CSc., doc. Ing. arch. Andrea Bacová, PhD., Ing. Anna Klejová – tajomníčka fakulty

35 ROKOV FAKULTY ARCHITEKTÚRY S PRODEKANOM PROF. ROBERTOM ŠPAČKOM

4

ROZHOVOR

architektúra. V tomto smere sme teda dostali veľmi málo informácií o vnútornej podstate architektúry, tú sme potom spoločne objavovali so študentmi, ktorých som učil a s kolegami. Ale pri spätnom pohľade trvám na tom, že vzdelanie mi poskytlo dobré východiská. Hneď po nástupe na fakultu, ako asistent profesora Nahálku, som mal na starosti diplomantov, čo bolo dobrodružné, lebo to boli vlastne „spolužiaci“. Z nejakého dôvodu ma brali dosť vážne a začali sme spoločne unikať zo zviazanosti, na ktorú sme boli v škole zvyknutí. Profesor mi nechával dosť priestoru, a tak som im dosť dovolil...To, čo som si vymyslel, oni ako zrelí študenti akceptovali, pretransformovali a naraz sme začali všeličo objavovať. Odohrávalo sa to v interakcii. Bolo to pre mňa na fakulte pekné obdobie. Počínajúc rokom 1990 prišlo najprínosnejšie obdobie. Všetko, čo mal človek nazhromaždené z rokov, ktoré postupne dostali pejoratívne prívlastky, bolo možné zmeniť. Zmeny boli ovplyvňované aj akčným výborom vtedajšieho Zväzu slovenských architektov. Úderná skupina ZSA už koncom roku 1989 (pamätám si najmä arch. Bohuša Krausa a arch. Jana Kodoňa) mala požiadavky na zmenu Fakulty architektúry, niektoré boli radikálne. Keď som sa vo februári 1990 po voľbách stal dekanom a dostal som to na starosti, veľa ľudí z architektonickej obce bolo touto voľbou sklamaných. Oni čakali osobnosť s veľkým O, napísaná verzálkami. Bolo to nastavené na profesora Kramára (moji protikandidatí vo voľbách boli arch. Kramár a arch. Marcinka)... A potom nastalo obdobie mravčej a ťažkej práce, kde možno 50% spočívalo v komunikácii. Bolo treba vysvetľovať Spolku architektov Slovenska, že škola nie je len to čo je vidieť zvonku... Po roku 1990 postupne prišlo na fakultu viaceror architektov z praxe, začali tvoriť takmer tretinu osadenstva. To obdobie bolo pekné v tom – a nie je to len spomienkový optimizmus – že si viem sprítomniť živelné nadšenie, v ktorom sme žili, lebo sme mohli robiť zmeny a nadmieru nás nezáväzovali predpisy a zákony, tie boli v takom latentnom stave zrodu. Veľa vecí sme riešili úprimnými dohodami medzi dekanmi iných fakúlt a stretával som sa so vzájomnou ústretovosťou a spoločnými úvahami ako školu presmerovať. Toto obdobie považujem, hoci to bude znieť pateticky, za tak povediac „panenský čistý“. Potom neskôr sa všetko začalo skresľovať záujmami skupín a presne sa dalo čítať ktorým smerom ktorá skupina ide a strácal sa záujem o celok.

Fakulta architektúry oslavuje v roku 2011 35. výročie založenia. To je obdobie, ktoré stojí za zmienku. V roku 1976, ako čerstvý absolvent, teda presne v čase vzniku Fakulty architektúry ste nastúpili ako pedagóg a pôsobíte tu podnes. Za tie roky ste zažili celú genézu vývoja aj ako pedagóg aj v rôznych funkciách. Ako si spomínate na svoje začiatky? Ktorú etapu svojho pôsobenia vidíte ako najlepšiu a prečo?

Rok 1976 bol, samozrejme, pre mňa prelomový, nastúpil som ako čerstvý absolvent na miesto asistenta. A musím sa priznať, že som len veľmi pomaly a postupne zisťoval, čo vlastne architektúra je. V kontexte vzdelávania to chýbalo, (som absolvent stavebnej fakulty, odbor architektúra roky 1970–76) a v tom čase sa vzdelávanie architekta sústredovalo na všeličo iné ako na samotnú esenciu architektúry. Zdalo sa mi, že ani učiteľský zbor na to nebol nastavený. Spomínam si na slogan jednej z učiteľiek a neskôr kolegyně, ktorá hovorila: „Vymyslite prevádzku a architektúra vám vyjde.“ Jeden z prístupov k architektúre bol, že sa príliš veľa času pri koncipovaní budovy venovalo riešeniu prevádzky, aby sa nekřížili prúdnice a až posledné tri-štyri týždne sa „robila“

Čo konkrétne považujete za najlepšie, čo ste urobili?

Vtedy sa reorganizovala celá fakulta, jednak na základe racionálnej úvahy a na základe existencie istých logicky fungujúcich „kolektívov“, ktoré sa zaoberali istým segmentom problematiky. Ten organizačný stav vydržal dosť rokov. Osobne som ho považoval za dobrý, lebo bol definitívne jednodušší, každé pracovisko podliehalo priamo vedeniu fakulty. Neskoršie reorganizácie, ktoré mali akoby skompaktní organizačnú štruktúru, niesli v sebe zárodok dvojstupňovosti riadenia. Urobili sa väčšie ústavy, ktoré v sebe mali potichu prítomné menšie organizačné zložky, a to dosť skresľovalo situáciu. Ukázalo sa to aj teraz v minulých mesiacoch, keď bolo treba prikrčiť k deleniu pracovísk. Časté zmeny nepovažujem pri veľkosti našej fakulty za veľmi racionálne, pretože to vždy rozkolíše stav. Organizačné zmeny sú možno dobré na to, že sa „poupratuje“. Vtedy po revolúcii škola dostala iný ráz, vniesli sme do nej dosť dynamiky. Veľa vedúcich vtedajších katedrií bolo z praxe, takže sem prichádzali jednak nové impulzy a mnohí z týchto kolegov tiež pochopili, že škola nie je len na to, aby sa študent pozeral svojimi pedagogovi ponad plece a robil to isté, čo on.

Iniciovali ste tiež založenie Ústavu ekologickéj a experimentálnej architektúry... mýlim sa?

Vznik nášho ústavu by som nerád vzal na seba. Možno tu bol aj nejaký môj impulz, ale zakladateľskú zásluhu má jednoznačne kolega prof. Kepll. Dnes na našom, v podstate malom ústave, sledujeme celoeurópske trendy a reagujeme na ne skoro každodenne, takže UEEA považujem za úspech.

Napriek tomu, že doba je dnes iná ako pred 35-timi rokmi, vedeli by ste povedať, v čom bola fakulta iná v prvých rokoch po založení a v čom je iná dnes?

Samotné založenie fakulty bolo už od začiatku a aj neskôr hodnotené v dvoch krajných polohách. Jedna bola pesimistická, hovorila o tom, že sa vytrhli štyri katedry z organizmu stavebnej fakulty a to je málo na samostatnú fakultu, že bude chýbať väzba na širšie prostredie, že budeme odkázaní na množstvo externých kooperácií. Druhá poloha bola krajne optimistická, konečne máme my architekti svoju školu. Ukázalo sa, že vyznávačii jedného aj druhého názoru mali pravdu. Pesimistický názorová pozícia sa potvrdila, naozaj sme boli odkázaní na kooperáciu so stavebnou fakultou a otvorene povedané, mnohé reakcie tamojších kolegov boli založené na tichej radosťi...čo ste chceli, to máte. Dali si záležať na tom, aby vychutnávali svoju pravdu. Ale optimizmus vo vnútri pôsobil stále, áno, máme našu školu. Isteže, všetko bolo v tom čase nesené aj ideologicky a architektúra špeciálne premietala do svojho vnútra ideologické a politické vplyvy viac ako iné odbory, bola to doba doznievajúceho štartu normalizácie. Škola bola poznačená tým, že sme mali štyri katedry s vnútorným členením, systém nebol veľmi pružný, ale pri spätnom pohľade si myslím, že vzdelávanie architektov predsa len bolo vecne v poriadku. Působenie ÚML (pozn. red.: Ústav marxizmu leninizmu) teraz nechajme bokom. Súčasná škola je nepochybne neporovnateľne lepšia v tom, že je otvorená. To je samozrejme zásluha celkového vývoja situácie. Za svoj prínos považujem, že sa mi podarilo zabezpečiť vstup fakulty do Európskej asociácie pre architektonické vzdelávanie (EAAE). Tam sme jednak zistili, že školy architektúry v celej Európe majú jeden cieľ a rôzne cesty na jeho dosiahnutie, že jednotlivé školy chápú rôznosť tých ciest. Nakoniec sa ukázalo, že je racionálne konvertovať na jednu koordinovanú cestu. To sa nakoniec potvrdilo notifikáciou nášho študijného programu Európskou komisiou. Bol samozrejme aj celý rad iných medzinárodných aktivít, môj archív je dosť rozsiahly. Dnes škola funguje tak, že študenti sa môžu celkom prirodzene ako študenti z iných krajín pohybovať po Európe, zásadný rozdiel oproti minulosti. Teraz to už nie je dôležité, ale keď sme my v rámci typológie študovali realizované objekty, kládli sme si na vytlačené stránky duplex a prekrестоvali pôdorysy. Boli sme odkázaní na niekoho, kto mal možnosť, alebo otca v privilegovanom postavení a priniesol zaujímavú publikáciu. Neboli kopiro-

vacie stroje a ak boli, nemesli sa voľne používať, aby nedošlo k rozmnožovaniu samizdatov. Šírenie informácií bolo viazané na bielu kriedu, čiernu tabuľu a prekrестоvanie. No a dnes, keď rozprávam o novinkách na internete, neviem či to nie je pre študentov dávno známa vec. V tomto je aj poloha učiteľa inak definovaná, vtedy sme boli v „luxusnej“ pozícii, málokedy sa stalo, že by študent vedel viac ako my, dnes musíme naše učiteľské pozície vnímať inak, inak sprostredkovať poznanie. Vzdelávanie študentov máme orientovať na pochopenie súvislostí a neoperovať encyklopedickými poznatkami, ktoré sú na trhu informácií voľne prístupné.

Ktorí zaujímaví pedagógovia pri založení FA ešte pôsobili? Vedeli by ste si spomenúť na nejaké milé situácie zo školského prostredia s niekým z nich?

Pri založení Fakulty architektúry tu už otcovia-zakladatelia architektonického vzdelávania nepôsobili, ale napriek všetkým kritickým hodnoteniam mám dobré spomienky napríklad aj na kolegu profesora Beisetzera a to aj napriek tomu, že bol po revolúcii dosť „rozdupaný“. V študentoch mojej generácie zanechal spomienky, ktoré definovali istú mieru exotickosti fakulty. Napríklad, že kontinuálne skúšanie z konštrukcii pozemných stavieb bežalo od ôsmej ráno do tri štvrte na jednu po polnoci. Z dnešného hľadiska by také čosi pre študentov bolo absolútne neprijateľné! Boli exkluzívne situácie, ktoré ostávajú ako spomienka na paradoxnú osobnú slobodu. Učiteľ mal nejakým iným spôsobom založenú svoju autoritu. Vtedy sme sa nehrali na to, že je už večer a stále sa skúša, išlo nám o iné. A nakoniec, keď človek reálne robí architektúru, nikoho nezaujímajú či to dokreslím alebo dovymýšľam v noci alebo kedy. Alebo docent Lichner, ktorý nás učil Dejiny architektúry ako riaditeľ Pamiatkového ústavu (vtedajší SÚPSOP) sídlil na Bratislavskom hrade a chodili sme tam na skúšku, legendy okolo neho hovorili, ako ešte skúša v aute po ceste na letisko, čo bolo tiež exotické. Títo ľudia iným prístupom než bol zafixovaný štandard ma aj niečo naučili, lebo človek si to až nevyhnutne musel zapamätáť. Nechcem tvrdiť, že iní zaujímaví učitelia neboli. Napríklad „Pio“ Pokorný nám začal kresliť od ruky perspektívy z našich duplexových škic, čo sme obdivovali.

Aké zásadné rozdiely vidíte v dnešnom vyučovacom procese oproti tomu čo bol pri zrode fakulty?

Najväčší rozdiel vidím v už spomenutej miere uzavretosti a otvorenosti. Vtedy sme boli otvorení voči Weimaru alebo Sofii, chodili sme so študentmi na výmenné praxe a bolo to fajn, aj keď strašne zložité. Ale pravdepodobne, keď má človek otvorené akékoľvek možnosti, tak ich ani veľmi nevyužíva. Pamätám si na vyjadrenie jedného študenta ešte z 90-tych rokov, že načo učíme angličtinu, veď na to, aby navrhol rodinný dom, angličtinu nepotrebuje. Podľa mňa je to súčasť individuálneho rozhodnutia každého študenta, či chce komunikovať s mimoslovenským prostredím alebo nie. Je to jeho rozhodnutie, jeho kariéra a ja to považujem za súčasť osobnej slobody. Na druhej strane systémovo súhlasím s dlhodobým cieľom Bolonskej stratégie, ktorý by v týchto rokoch mal byť splnený, že každý študent z ktorejkoľvek európskej univerzity strávi jeden semester na zahraničnej univerzite.

V čom sú iní študenti architektúry dnes, ako tí, s ktorými ste začínali pred 35-timi rokmi?

Keby som to mal povedať jednou vlastnosťou, tí súčasní sú dosť rozmaznaní, často zaujímajú pasívnu pozíciu a čakajú, koľko toho od školy dostanú. My ako študenti, aj študenti v „totalitnom“ období, sme si boli vedomí, že sme tu na to, aby sme študovali a niečo tahali zo školy. Čakal by som teda od dnešných študentov viac aktívneho prístupu k štúdiu.

Minulý rok bola zvolená nová dekanka a s ňou nastúpilo nové vedenie, kde ste sa stali prodekanom pre zahraničie, vonkajšie vzťahy a ľudské zdroje. Ako hodnotíte ročné obdobie, ktoré máte za sebou?

Osobne som rád a nadšený, že máme pani dekanu, prvú v histórii STU. Ale z hľadiska toho, čo som chcel docieľiť ja v mojej funkcii, nie som spokojný. Vládne strašná konzervatívnosť ľudí. Tak ako je známa metóda „oloveného zadku“ (keď študent sedí na skúške tak dlho, kým ju nedostane), mnohí kolegovia majú olovenú myseľ a nevedia sa odpútať od zabehnutého rozmýšľania. Školy sú v podstate všade na svete zotrvačne telesá, ktoré sa ťažko prispôbujú novým pomorom, podmienkam, podnetom, najmä pokiaľ

nemajú nejaké impulzy zvonka. Robiť zmeny z vlastnej iniciatívy alebo na základe vlastnej vnútornej energie je ťažké asi všade. Možno príliš často opakujem vyjadrenie spriateleneho dekana Marvina Malechu zo Spojených štátov, ktorý na jednej konferencii povedal, že: „Snaha reformovať univerzitu je ako snaha presťahovať cintorín - osadenstvo vám príliš nepomôže.“ A to platí naplno aj pri fakulte. Videli sme napríklad, keď sa reformovali univerzity v bývalej NDR, tak tam na nich takpovediac „vleteli“ kolegovia zo Západného Nemecka (aj keď oni sa z nich vysmievali, že sú to „Besserwissis“ = lepší Západniari, podľa „Besserwissers“ = lepšie vediaci). Napriek tomu sa tam univerzity zreformovali, lebo mali silný vonkajší podnet a univerzity bývalej NDR to museli brať ako nevyhnutnosť. Ale pokiaľ takýto silný impulz chýba, tak so zmenami je vždy problém.

Druhá vec je objektívna, že slovenská situácia okolo nás je krajne neproduktívna. Veľká politika si v podstate z ľudí robí „strandu“, čo sa premieňa cez Ministerstvo školstva, STU ako celok až k nám na fakultu. A my namiesto toho, aby sme mali priestor na nejaké koncepčné veci, sústavne riešime nezmysly.

Ďakujem za rozhovor.

–Rozhovor pripravila a zhovalarata so Ing. arch. Irena Dorajťaková–

Prof. Robert Špaček pôsobí na Fakulte architektúry STU ako pedagóg od roku 1976. Začiatkom osemdesiatych rokov absolvoval doktorandské štúdium na Univerzite v Hannoveri, v roku 1989 sa habilitoval na docenta a v roku 2004 získal profesúru v odbore architektúra. Okrem procesu výučby, v rámci ktorého úspešne viedol siedmich doktorandov a vyššie stovky diplomantov, pôsobil po roku 1990 na akademickej pôde v rôznych funkciách. V roku 1990 sa podieľal na založení Katedry experimentálnej a ekologicky viazanej tvorby. Kľúčová bola však jeho pozícia prvého revolučného dekana v rokoch 1990–94, keď pod jeho vedením bola zreformovaná organizačná štruktúra a študijný program fakulty. Aj vďaka tomu sa FA STU stala rešpektovanou súčasťou architektonickej scény na Slovensku a bola zaradená do európskeho projektu ENHSA – European

Network of Heads of Schools of Architecture. Prof. Špaček bol v rokoch 1994–96 členom Rady vysokých škôl SR, v rokoch 1996–2002 opäť dekanom FA STU, v rokoch 2003–2005 vedúcim Ústavu architektonickej tvorby II na FA STU, v rokoch 2003–2007 prorektorom STU. Od roku 2007 do roku 2010 viedol Ústav ekologickéj a experimentálnej architektúry na FA STU. Od roku 2010 je prodekanom pre zahraničie, vonkajšie vzťahy a ľudské zdroje. Tvoriť, vedecky a pedagogicky sa prof. Špaček už od 80-tych rokov orientuje na architektúru priateľskú voči prostrediu a navrhovanú v kontexte udržateľnosti života. Spolu s prof. J. Keplplom prof. R. Špaček prispel k formulovaniu teórie energetického medzipriestoru. Podľa prof. Špačka architektúra nemusí byť exponované naratívna, ale má reagovať na príbeh a históriu prostredia.

prof. Robert Špaček, foto: M.K.

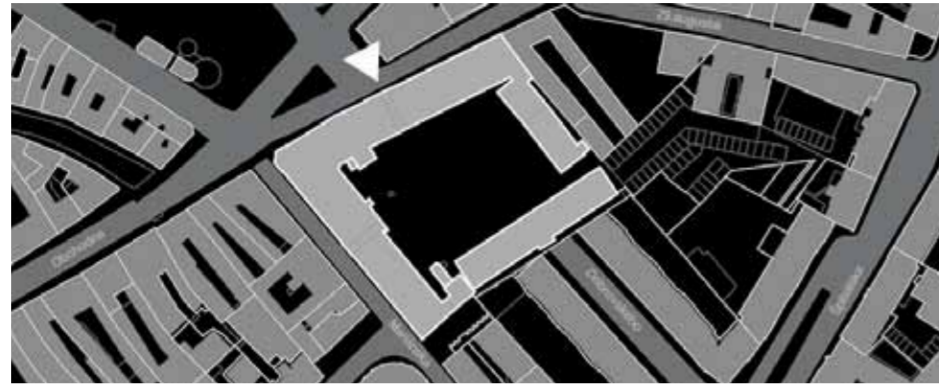
INFORMAČNÉ LISTY FAKULTY ARCHITEKTÚRY STU V BRATISLAVE # 1

5

prof. Ing.arch. J.Kepl, PhD.

situácia Hurbanových kasární

arch. Peter Gero, prof. Ing. Dušan Petráš, PhD.

KONVERZIA HURBANOVÝCH KASÁRNÍ

preto bolo prinavrátanie kultúry do areálu a jeho otvorenie verejnosti. Architektonický workshop mal vytvoriť reálny impulz pre tvorbu názorov o budúcom funkčnom využití. Workshop ponúkol nové pohľady a ideové návrhy s cieľom zaujať širokú verejnosť, a tak podnietiť diskusiu o tejto budove a priestore.

Zúčastnili sa ho študenti architektonických smerov z pätnástich krajín vrátane Slovenska (Taliansko, Španielsko, Turecko, Chorvátsko, Holandsko, Švédsko, Moldavsko, Rusko, Poľsko, Macedónsko, Belgicko, Nemecko, Ukrajina

a Litva). Študenti vytvorili osem tímov, pracujúcich priamo na mieste činu – v podkroví Hurbanovych kasární. Skupiny viedli významní slovenskí architekti – bývalý hlavný architekt mesta Hamburg Peter Gero (garant workshopu), Katarína Jägrová, Tomáš Záček, Iľja Skoček a Lubomír Závodný. Architekti formou voľnej diskusie viedli priebeh tvorby mladých tímov. Zahájením workshopu bola verejná pódiová diskusia za účasti Petra Gera, Ingrid Konrád (hl. architektka mesta Bratislava), Jany Motyčkovej (generálna riaditeľka sekcie umenia a štátneho jazyka), Jána Bahnu (profesor architektúry), Andrei Bacovej (šéfredaktorka časopisu Arch) a Štefana Holčíka (odborník na históriu). Výsledky z workshopu sú zverejnené na internetových stránkach organizátorov a hlavných mediálnych partnerov podujatia. Mladé tímy pracovali priamo v podkroví Hurbanovych kasární a skúsení architekti ich usmerňovali formou voľnej diskusie. Druhou časťou podujatia boli prednášky z oblasti architektúry a stavebníctva, ktoré prebiehali priamo na fakultách STU a ich garantom bol bývalý prorektor STU Dušan Petráš. Prednášky boli tematicky rozdelené do štyroch okruhov – urbanizmus a konverzie budov, zelená architektúra, nové trendy v navrhovaní budov a digitálna architektúra. Prednášajúcimi osobnosťami boli odborníci z daných oblastí. Akcia bola sprevádzaná verejnými kultúrnymi podujatiami, okrem iného výstavou prác mladých priemyselných dizajnérov zo Slovenska a Čiech a prezentáciou tvorby slovenských architektov. Študenti mali možnosť oboznámiť sa so slovenskou kultúrou a nadväzovať nové kontakty. Bolo by výborné, keby mohla celá aktivita vyústiť do následných: architektonickej súťaže, realizačného projektu aj do reálnej rekonštrukcie komplexu Hurbanovych kasární. Veď nechajme sa prekvapiť!

–podľa podkladov upr. ID–

z prezentácie na workshope

Čo ďalej s Hurbanovými kasárnami? – bola nosná téma medzinárodného letného podujatia, ktoré sa odohralo v Bratislave od 26. júna do 6. júla 2011 pod záštitou Ministerstva kultúry a Slovenskej technickej univerzity (Stavebná fakulta a Fakulta architektúry) a v spolupráci s Hlavným mestom SR Bratislava. Desiatidňové podujatie bolo zložené z dvoch častí – prednáškovej a workshopu. Prednášková časť bola zameraná na nové trendy v oblasti navrhovania budov a workshopu, ktorý sa zaoberal samotnou konverziou Hurbanovych kasární – komplexom budov v centre Bratislavy, ktoré hľadajú vhodné využitie. Prednášky boli

otvorené pre širokú odbornú i laickú verejnosť a ich garantom bol prof. Ing. Dušan Petráš, PhD., zo Stavebnej fakulty STU. Odborným garantom workshopu bol bývalý hlavný architekt mesta Hamburg Dipl. Ing. Peter Gero. Workshopu sa zúčastnilo 22 študentov z európskych technických univerzít, ktorí pracovali v tímoch spolu s 18-timi študentmi zo Slovenska pod vedením osobností architektonickej scény. Akcia Build it smART nadviazala na každoročnú tradíciu kurzov organizovaných študentskou organizáciou Best (Board of European Students of Technology) – ide o neziskovú apolitickú organizáciu, ktorá v Bratislave funguje od roku 1992 a jej hlavným zámerom je poskytovať doplnkové vzdelanie študentom a prezentovať Európu medzi Európanmi. Tento rok sa na organizácii kurzu podieľalo občianske združenie Archzone, ktorého cieľom je skvalitniť prostredia okolo nás. Komplex Hurbanovych kasární sa nachádza na atraktívnom mieste v centre Bratislavy, od roku 1862 bol využívaný armádou. V priestoroch sa nachádzalo aj výtvarné štúdio, baletná sála a umelecké súbory, no celý komplex bol pre verejnosť uzavretý. V súčasnosti objekt prešiel pod správu Ministerstva kultúry SR, ktoré preň hľadá nové funkčné využitie. Zámerom workshopu

LETNÁ UNIVERZITA STU

Tretí ročník Letnej univerzity pre stredoškôľakov bol otvorený 5.9.2011 v Aule Dionýza Ilkoviča. Študenti stredných škôl a gymnázií z celého Slovenska mali príležitosť zažiť niečo nezabudnuteľné. Od 5.9. do 7.9.2011 účastníci cirkulovali striedavo medzi Bratislavou, Trnavou a Gabčíkovom. Letná univerzita STU je projekt určený študentom 3. ročníkov gymnázií, vďaka ktorému môžu pobudnúť pár dní v prostredí univerzity, dozvedieť sa, čo zaujímavé skúmajú naši výskumníci, zistiť, čo všetko sa dá na STU študovať a ako sa to dá využiť po doštudovaní, spoznať na vlastnej koži, čo je „študentský život“,

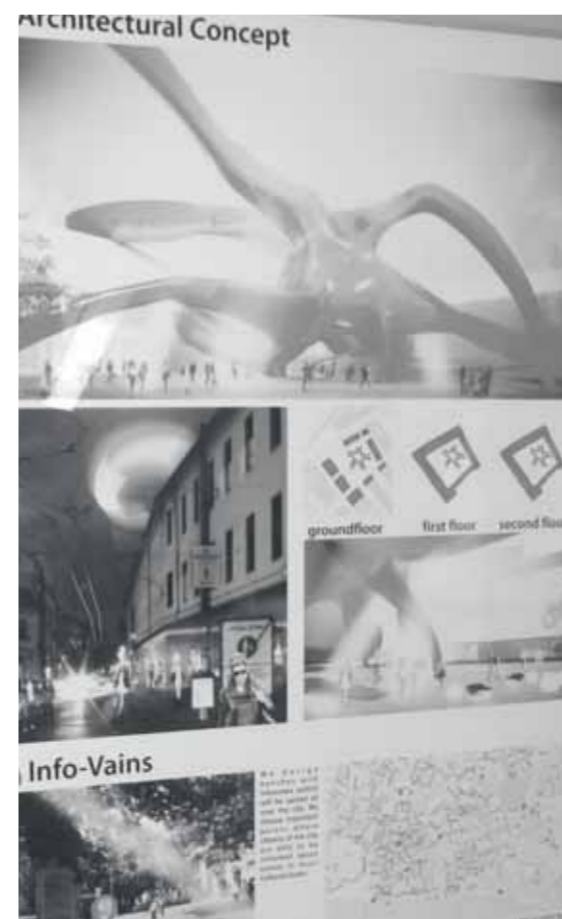
zoznámí sa s rovesníkmi z iných gymnázií, nájst spoločnú reč a záujmy, zapojí sa do súťaže a získaf nejakú tú cenu. Tento rok sa zúčastnilo 63 stredoškôľakov z celého Slovenska. Projekt bol podporený Fondom PSS, a.s. pre rozvoj bytového hospodárstva. Program tohtoročnej letnej univerzity bol veľmi pestrý, okrem prednášok absolvovali študenti aj praktické prezentácie, workshopy a teambuildingové hry. Na Fakultu architektúry zavítali poznaniachtiví stredoškôľáci hneď v prvý deň v pondelok 5. septembra 2011. Na pôde našej alma mater privítal skupinu približne sedemdesiatich študentiek a študentov prof. Robert Špaček, ktorý uviedol trojhodinový blok prednášok na zaujímavé témy. Najskôr mladí hostia dychtivo sledovali prednášku s netradičnou formou filmu a tajuplným názvom Tajomstvá architektúry, ktorú pre nich pripravili doktorandi z Ústavu ekológie a experimentálnej architektúry Ján Legény a Peter Morgenstein. Prostredníctvom nej sa mladí architekti pokúsili študentom priblížiť rôzne pohľady na architektonickú tvorbu v kontexte aktuálnych potrieb súčasného človeka. Svoje vystúpenie okorenili dávkou humoru i ironie, no poukázali aj na vážne environmentálne problémy, s ktorými dnes architektúra musí zápasiť. Na tvárach publika sa tak striedali úsmevy s usta-

rostenými pohľadmi. Doktorandi sa rozlúčili s púťavou víziou sveta budúcnosti a po vrelom potlesku priestor prenechali kolegovi Pavlovi Paulínymu z Ústavu dejín a teórie architektúry s prednáškou, ktorá publikum previedla históriou architektúry od najstarších stavieb opradených legendami až po zaujímavé stavby súčasnosti. Prednášateľ sa v prednáške (Ne)chcené architektonické dedičstvo? pokúsil priblížiť poslucháčom odpoveď na otázku, prečo má historická architektúra aj naďalej právo slúžiť potrebám ľudí, prečo je obdivovaná, ochraňovaná a obnovovaná. Objavovanie kultúrno-spoločenských hodnôt si mohli prítomní stredoškôľáci vyskúšať nielen na vrcholných príkladoch svetového staviteľstva, ale aj na jednoduchých príkladoch, pri ktorých slovo dedičstvo získava význam a symbolizuje hodnoty potvrdzujúce vlastnú identitu. V poslednej časti prednáškového bloku predstavil doc. Ján Ilkovič študijné programy, ktoré ponúka Fakulta architektúry. Na portáli <http://www.pluska.sk/> bola uverejnená krátka anketa s piatimi študentmi – stredoškôľákmi, kde sa traja vyjadrili, že ich najviac zaujala prezentácia na našej Fakulte architektúry. Úspech, čo poviete? Slávnostné ukončenie Letnej univerzity STU sa udialo v posledný deň a študenti si domov odniesli dekréty s titulom Ambassador STU.

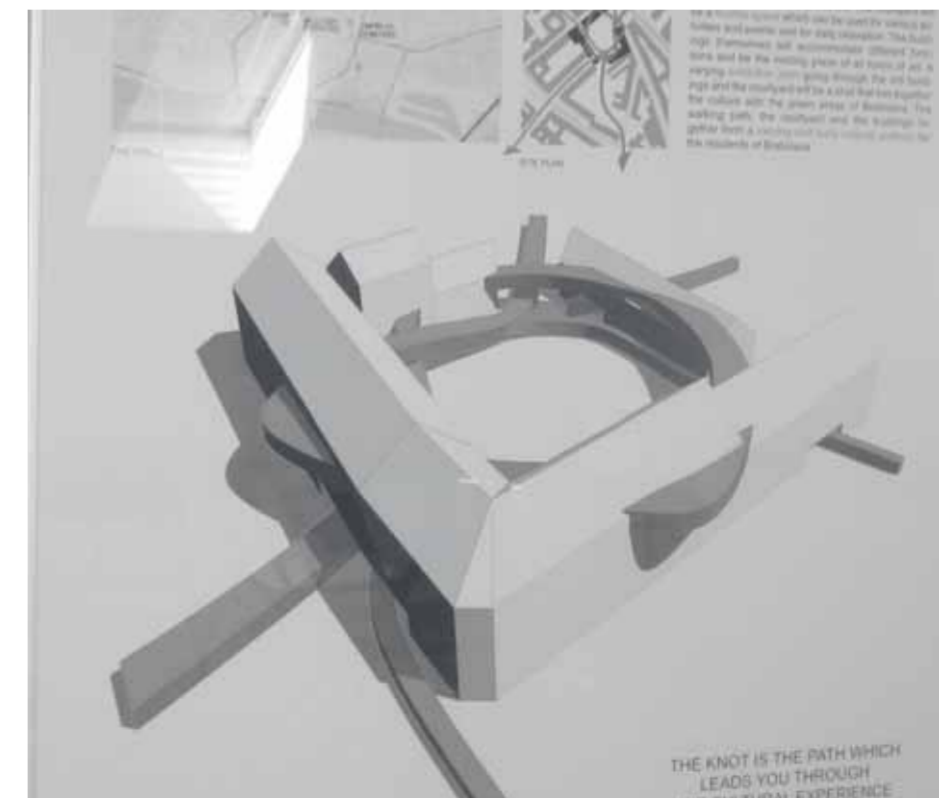
–Ing. arch. Pavol Pauliny, PhD., Ing. arch. Ján Legény, red. upr.–

návrh Hearth of Bratislava

návrh Knot

návrh Cultural Gate

Architekt Michel Heesen (vpravo) a fotograf Hans Stakelbeek (druhý zľava) odpovedajú na otázku prof. Ing. arch. Roberta Špačka, CSc. (prvý zľava) v rámci diskusie, ktorá prebehla na záver ich prednášok o európskych cestách E75 a E50

LETNÁ ŠKOLA O PETRŽALKE

Téma medzinárodnej Letnej školy NOVÉ INŠPIRÁCIE PRE RIŠENIE PRIESTOROV PRAVEJ STRANY DUNAJA V BRATISLAVE – PETRŽALKE Einsteinova ulica v kontexte s urbanistickou štruktúrou Bratislavy – Petržalky a nábrežím Dunaja E 75 v štruktúre Bratislavy sa začala formovať na základe oslovenia Holandského veľvyslanectva v Bratislave v zastúpení veľvyslankyne Daphne Bergsma, ktoré informovalo o záujme architekta Michela Heesena a fotografa Hansa Stakelbeeka prezentovať doterajšie výsledky ich grantu venujúceho sa problémom dotknutých území v koridore hlavných severo-južných a východo-západných dopravných diaľnic E75 a E50. V náväznosti na tento záujem

a v spojení so zameraním a študijným programom Fakulty architektúry STU v Bratislave sa od 5.9.2011 do 10.9.2011 uskutočnila tento rok Letná škola 2011 so zahraničnou účasťou spolupracujúcich univerzít, v spolupráci so štátnymi, verejnými a odbornými pracoviskami a so sponzorskou podporou slovenských firiem nachádzajúcich sa v riešenom území a zaujímavých sa o podporu fakulty a územného rozvoja mesta. Témou letnej školy bolo hľadanie nových inšpirácií a návrhov pre riešenie kľúčových priestorov pravobrežného centra Bratislavy, ktoré je preťaté medzinárodnou cestou E75 (D1, Einsteinova

ul.). Dôraz riešení bol na priestory križovania Einsteinovej ul. s Panónskou cestou (most SNP) a Jantárovou cestou (Starý most). V náväznosti na Dunaj ako jeden z hlavných prírodných determinantov územia a na južný rozvoj mesta v Petržalke bolo navrhnuté v Územnom pláne mesta z r. 2007 pravobrežné celomestské centrum, ktoré v súčasnosti dostáva reálne kontúry. Aditívna forma realizácie jednotlivých stavieb a skupín stavieb, aj keď v súlade s územným plánom mesta, v realite vytvorili nové problémy a námety v území, hlavne vo vzťahu ku kvalite foriem a funkčnosti celého územia a jeho častí. Atraktivita územia vzhľadom na jeho polohu v štruktúre mesta a exponovanú dopravu v území - od vodnej, koľajovej, automobilovej, cyklistickej až po pešiu - vytvára veľké problémy ale zároveň aj výzvy pre tvorbu pravobrežného centra. Cieľom Letnej školy bolo hľadanie nových inšpirácií urbanistických, krajinárskych, architektonických a dizajnérskeho návrhov pre zlepšenie kvality prostredia naplňajúceho predstavy súčasnosti zvyšovaním kvality mestskej štruktúry a verejných priestorov v území s posilnením ich vzťahu k nábrežiu, historickému jadrú, celomestskému centru Bratislavy ako i k obytným zónam Petržalky, so skúmaním jeho úlohy v štruktúre

mesta a celého regiónu. Práce boli spracované v rozsahu:

ŠIRŠIE VZŤAHY:

1. Bratislava
2. Petržalka, Staré mesto
3. Eisteinova, nábrežie Dunaja a priľahlé sektory

RIEŠENÉ ÚZEMIE:

- 4a. Eisteinova, Panónska cesta, Nový most, Digital park, Aupark, Incheba, od nábrežia po Zadunajskú cestu a Pifflovu ulicu a dotknuté polyfunkčné a obytné sektory
- 4b. Eisteinova, Jantárová cesta, Starý most, od nábrežia po Farského a Bosákovu ulicu a dotknuté polyfunkčné a obytné sektory
5. Detail vybraného verejného priestoru, architektúry, drobnej architektúry alebo dizajnu prvkov

V záverečný deň aj za účasti zástupcov MÚ Petržalky I. zástupcu starostu Ing. Romana Masára a Ing. arch. Jozefa Baseka) a občanov, študenti prezentovali výsledky letnej školy formou prezentácií a výstavy "postrov", ktorá trvala do 16.9.2011. Zo záverečnej diskusie vzišla požiadavka na reінštaláciu výstavy v Petržalke a na Magistráte Bratislavy.

Dekanka fakulty architektúry, doc. Ing. arch. Lubica Vitková, PhD., – garantka predmetu spolu s Ing. arch. Jurajom Furdikom, PhD. – koordinátorom, odovzdávajú študentom certifikáty o účasti na Letnej škole

Prezentácia veľvyslankyne Holandského kráľovstva, pani Daphne Bergsma

LETNÁ ŠKOLA KRESBY

Ústav dizajnu a Kabinet výtvarnej tvorby Fakulty architektúry STU zorganizovali v termíne od 4.7.2011 do 8.7.2011 prvú Letnú školu kresby. Bola zameraná na rozvoj kresliarskych zručností študentov. Každý účastník si po konzultácii s vyučujúcim mohol stanoviť individuálny kresliarsky program na celý týždeň. Pre jednoznačný záujem bola zameraná na kresbu portrétu a figúry. Kreslilo sa sedem hodín denne s hodinovou obedňajšou prestávkou, medzi účastníkmi vládla tvorivá atmosféra a vysoké pracovné nasadenie. Po skončení Letnej školy kresby boli jej výsledky odprezentované formou krátkej pracovnej výstavy na fakulte. Letnú školu viedli akad. mal. Viliam Široký a doc. akad. soch. Milan Lukáč, ktorý akciu garantoval.

Letná škola bola bezplatná a prístupná všetkým študentom Fakulty architektúry STU, ako aj študentom ostatných vysokých škôl. Prínos Letnej školy kresby bol nepopierateľný. Vzhľadom na náročnosť štúdia na STU študentom často chýba možnosť sústredenejšie sa venovať kresbe, jej analýze a hodnoteniu. Kresebné aktivity sa realizujú úchytom, povrchno, pri množstve študijných úloh – niet ani divu. Význam kresby uniká, naháňajú sa kredity, schopnosť sa sústrediť je problém. Letná škola kresby chce byť toho pra-

vým opakom. Študenti môžu tvoriť bez časového stresu, sami si určujú náročnosť a charakter úloh a nachádzajú cestu k sebapoznaniu. Pre výrazný úspech bude Letná škola kresby opakovaná v budúcom roku i so zahraničnou účasťou. Tohtoročné výsledky prvého ročníka Letnej školy kresby môže verejnosť posúdiť na riadnej výstave v decembri vo vynovených vstupných priestoroch STU.

–akad. mal. Viliam Široký–

Počas letnej školy odzneli k danej téme zaujímavé prednášky:

- MESTO BRATISLAVA**
Ing. arch. Ingrid Konrad, hlavná architektka mesta
- URBANIZMUS BRATISLAVY**
Ing. arch. Vladimír Hrdý
- DOPRAVNÉ PLÁNOVANIE A RIADENIE DOPRAVY**
Ing. Vladimír Mikuš
- DIGITAL PARK**
Ing. arch. Hrušovský – PENTA
- ESO A E75**
architekt Michel Heesen / NFA, fotograf Hans Stakelbeek / NFA
- Pred prednáškou bol príhovor veľvyslankyne Holandského kráľovstva, pani Daphne Bergsma
- VIRTUÁLNY 3D MODEL MESTA**
Ing. arch. Robert Barca, EUROSENSE, s.r.o.
- MODERNÍ NÁSTROJE VIZUALIZACE - GEOGRAFICKÉ IT, VIRTUÁLNI A ROZŠÍRENÁ REALITA**
Mgr. Jitka Komináčková, PhD., PEF Mendelova univerzita v Brne
- DUNAJ V BRATISLAVE**
Ing. Boris Kováč, Slovenský vodohospodársky podnik
- TEN T 17 V RIEŠENOM ÚZEMÍ A V BRATISLAVE**
Ing. arch. Jozef Marioth, Dopravoprojekt, a.s.
- RIEŠENIE ELEKTRICKÝ STARÝ MOST – PETRŽALKA, BOSÁKOVÁ ULICA**
Ing. Martin Gál, Metro Bratislava, a.s.

Letnej školy sa zúčastnilo 34 študentov, z toho 12 študentov zo zahraničia, ktorí pracovali v 8 skupinách (4-5 členné skupiny, výstup – prezentácia, 2 "postre" na skupinu) z odborov: urbanizmus, architektúra, dizajn, krajinná architektúra, mestské inžinierstvo, priestorové plánovanie, mestský manažment.

<http://letnaskola.php5.sk/>
www.studioarch.org

Univerzita / Študent / pedagóg:

1. FA STU Bratislava, SK 21/5, OPP UM STU Bratislava, 1/0
2. Vydiziat Architektury Politechnika Krakowska, Krakow, PL 2/1 Dr. inz. Arch. Rafal Blazy
3. Fakulta stavební, Vysoká škola báňská – TU Ostrava, CZ 2/0
4. Provozně ekonomická fakulta Mendelova Univerzita v Brně, CZ 3/1, Mgr. Jitka Kominácka, PhD.
5. Volgograd (VolgGASU) – Volgograd State University of Architecture and Civil Engineering, (RUS), Doc. Ing. arch. Elina Krasilnikova, PhD.

Organizátorom bola Fakulta architektúry STU v Bratislave, garantom dekanka doc. Ing. arch. Lubica Vitková, PhD. a koordinátorom Ing. arch. Juraj Furdík, PhD. Na akcii participovali nasledovní pedagógovia: Doc. Ing. arch. Lubica Vitková, PhD., Ing. arch. Juraj Furdík, PhD., Ing. arch. Viera Joklová, PhD., hosť. prof. Ing. arch. Lubomír Závodný, Dr. inz. Arch. Rafal Blazy, Doc. Ing. arch. Elina Krasilnikova, PhD., Mgr. Jitka Kominácka, PhD., Ing. arch. Kamila Gejšošová.

Letná škola bola zorganizovaná v spolupráci s nasledovnými inštitúciami: Holandské veľvyslanectvo v SR, The Netherlands Architecture Fund (NFA), Magistrát hlavného mesta SR Bratislavy, Mestská časť Petržalka, urbanE.T. o.z., Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., Štátna plavebná správa – Pobočka Bratislava, Dopravoprojekt, a.s., Geoconsult spol. s.r.o., Metro Bratislava, a.s., Železnice Slovenskej republiky, a.s., Podzemná voda, s.r.o.

Sponzormi boli: PENTA Investment Limited, EUROSENSE, s.r.o., CAD EXPERT s.r.o., NEMETSCHek Slovensko, s.r.o. (Allplan), ŠTOR CAD Computers, s.r.o.

Študenti konzultujú s Ing. arch. Jozefom Mariothom (v saku) z firmy Dopravoprojekt a.s. na tému plánovanej železničnej trate v rámci projektu TEN - T

Koktejl pri otvorení výstavy na FA STU

ZELENÉ BUDOVY NA FA STU

Svetový týždeň zelených budov sa tento rok uskutočnil od 19. do 23. septembra 2011. Cieľom tejto globálnej iniciatívy je podpora medzinárodného úsilia za zdravšie, udržateľné budovy. V jednej vete so slovným spojením „zelené budovy“ sa často sa hovorí o udržateľnej výstavbe. Skrýva sa za tým najmä premyslený a tvorivý dizajn, koncepčné plánovanie a ohľaduplné myslenie. Ak by sme mali stručne charakterizovať zelené budovy ide o budovy, ktoré:

- > sú ohľaduplné k ľuďom, ktorí v nich žijú a pracujú (poskytujú prísun zdravého čerstvého vzduchu bez škodlivých látok, správne osvetlenie, tepelný komfort, dostatok priestoru pre životné aj profesijné potreby) a podporujú pohodu, tvorivosť a produktivitu,
- > sú priateľské k životnému prostrediu (synergia s lokalitou, komunitou a kultúrou, šetrenie energie a iných zdrojov, využívanie obnoviteľných materiálov),
- > prinášajú značné úspory počas životného cyklu budovy (energia a voda, trvácnosť a kvalita)

Tento rok je venovaný zeleným budovám, podporu chystá Slovenská rada pre zelené budovy aj s niekoľkými regionálnymi iniciatívami. Mnohé členské spoločnosti sa k tomuto svetovému podujatiu pridávajú nejakou vlastnou aktivitou, aby spoločne podporili čo najefektívnejší rozvoj

Dekanka FA STU doc. Ing. arch. Lubica Vitková

Zľava Hlavná architektka Bratislavy Ingrid Konrad a Výkonná riaditeľka Rady pre zelene budovy Vladimira Bukerová

udržateľnej výstavby na Slovensku. Rady pre zelené budovy a udržateľnú výstavbu z celého sveta sa do Svetového týždňa zelených budov zapájajú už po tretí raz rôznymi podujatiami a aktivitami, ktoré odrážajú diverzitu miestnych komunít a lokálneho stavebného trhu, ktorý sa postupne transformuje smerom k udržateľnej výstavbe. V uplynulom roku narástol počet krajín, ktoré oslávili Svetový týždeň zelených budov trojnásobne, čo takisto dokazuje, že podpora týmito myšlienkam z roka na rok silnie a že prostredie aj myslenie ľudí po celom svete sa v súčasnosti rapídne mení. Téma Svetového týždňa zelených budov na rok 2011 je „Zelené budovy v novej zelenej ekonomike“ (Green Buildings in the New Green Economy). Slovenská rada pre zelené budovy a jej členské firmy sa k tomuto celosvetovému sviatku udržateľnej výstavby pripojí sériou podujatí, v ktorých si každý môže nájsť niečo, čo ho zaujme. V rámci Svetového týždňa pre zelené budovy bola vo vestibule na FA STU od 20.–23. septembra sprístupnená pre verejnosť výstava „zelených“ príkladov stvárnenia budov zo zahraničia, ktorú doplnili domáce príklady ako napr. City Green Court v Prahe, MC štadión v Žiline, Eco Point Office Centre v Košiciach, BBC Plus Bratislava. Slávnostného otvorenia výstavy a Svetového týždňa zelených budov vo vestibule na FA STU sa zúčastnili: dekanka FA STU doc. Ing. arch. Lubica Vitková, PhD., prodekan FA STU prof. Ing. arch. Robert Špaček, prof. ěring. arch. Julián Keppel, Hlavná architektka mesta Bratislava Ingrid Konrad a výkonná riaditeľka Slovenskej rady pre zelené budovy Vladimíra Bucherová. V roku 2011 sa počas Svetového dňa zelenej architektúry pripravuje udeľovanie cien pre mestá a komunity, ktoré majú najprogressívnejšie a najinovatívnejšie programy na podporu udržateľnej výstavby. Európska sieť Rád pre zelené budovy v rámci Svetového dňa zelenej architektúry bude mať zároveň v druhej polovici tohto týždňa pravidelné kvartálne stretnutie v Bruseli, ktoré bude spojené s rozhovormi s miestnymi zástupcami Európskeho parlamentu. Krátky výber z podujatí, ktoré sa konali v minulom roku po celom svete:

- > JAR, BRAZÍLIA, KATAR: konferencia a Expo. GBC deň otvorených dverí (JAR), mediálny okrúhly stôl (Katar)
- > KANADA: online seminár (Webinar) „Green UP“ program pre rekonštrukcie existujúcich budov, členské podujatia – prezentácia architektonickej kancelárie a koktejl na 40. poschodí budovy so zlatým certifikátom LEED, Toronto Green Building Festival (15 tis. Návštevníkov)

- > CHILE: vzdelávací seminár pre odborníkov, seminár s Ministerstvami o verejných zdravotníckych zariadeniach
- > MEXIKO: Prezentácie so zástupcami biznisu a verejných inštitúcií v troch najväčších mestách
- > USA: informačná kampaň v newyorskom metre „Realize the Potential“
- > AUSTRÁLIA: spoločné networkingové podujatie, 20 členských podujatí

Zelené budovy sú efektívne vo využívaní zdrojov (energetických, prírodných aj spoločenských) a ohľaduplné voči životnému prostrediu počas celého ich životného cyklu – to znamená od projektu a výberu pozemku, cez proces výstavby, prevádzku budovy, až po prípadnú renováciu alebo likvidáciu. Pri ich projektovaní a výstavbe zohrávajú rovnako dôležitú úlohu ekonomické a ekologické faktory, kvalita výstavby a trvácnosť stavby – a neoddeliteľnou súčasťou je komfort užívateľov, čo zahŕňa aj ohľaduplnosť voči okolitej komunite. Hlavným cieľom pri udržateľnej výstavbe a zelených budovách je minimalizovať negatívny dopad na zdravie ľudí a životné prostredie cez efektívne využívanie energie, vody a ostatných prírodných zdrojov, ochranu zdravia používateľov týchto budov a zvyšovanie produktivity zamestnancov,

limitovanie odpadu, znečistenia a degradácie životného prostredia. Medzinárodné požiadavky na udržateľnosť vo výstavbe rastú. Vo svete dnes existuje množstvo noriem, štandardov a certifikačných systémov, ktoré sa týkajú rôznych aspektov udržateľnosti vo výstavbe. Spomedzi medzinárodných noriem sú to napr. ISO 21931 (udržateľnosť vo výstavbe) a ISO 14000 (environmentálny manažment). Medzi najznámejšie certifikačné systémy, ktoré dávajú budovám pečať udržateľnej výstavby patria napríklad LEED (USA), BREEAM (Británia), HQE (Francúzsko), Green Star (Austrália a Nový Zéland) či DGNB (Nemecko a Rakúsko). Vo svete začína byť trendom, že najmä verejné budovy musia spĺňať vysoké štandardy udržateľnosti, aby boli príkladom pre súkromný sektor a dôkazom efektívneho využívania verejných financií. V mnohých amerických štátoch alebo napr. v kanadskom Vancouveri sa pri výstavbe či rekonštrukcii verejných budov vyžaduje vysoký stupeň certifikácie LEED. Mnohé nadnárodné korporácie sa takisto snažia, aby ich sídla vo svete spĺňali najvyššie ekologické a energetické štandardy. Náklady a návratnosť sú jednoznačným argumentom v prospech zelených budov. Vyššie počiatočné náklady na zelené stavby sa majiteľom dokážu

vrátiť mnohonásobne vďaka ich energetickej efektívnosti, ale aj pozitívnemu vplyvu na zdravie a produktivitu zamestnancov a študentov či celkovú pohodu nájomníkov. Štúdie z uplynulých 20 rokov a príklady z praxe ukazujú, že efektívny dizajn a výstavba zelených stavieb sa dá dosiahnuť aj s minimálnym navýšením nákladov (v priemere od 2%, v niektorých prípadoch však dokonca aj bez navýšenia efektívnejším využitím zdrojov a prostredia), pričom úspory sú stále značné. Krátkozrakosť neodôvodneného šetrenia pri projekte, výstavbe a nákupe kvalitnejších materiálov sa v dlhodobom výhľade nevypláca. Prioritu pritom zohráva plánovanie a dizajn, znalosť dostupných možností a zabezpečenie vysokej kvality pri výstavbe. Najmodernejšie technológie sú nadstavbou, ktorá môže priniesť počas životného cyklu budovy dodatočné úspory. Svetový týždeň zelených budov na Slovensku podporili primátori a magistráty Bratislavy a Košíc, hlavná architektka Bratislavy, Dopravný podnik mesta Bratislava, Fakulta architektúry STU v Bratislave a Slovenská rada pre zelené budovy (SKGBC) a jej spoločnosti.

–podľa info SKGBC red. upr.–
foto: <http://www.sk gbc.org/category/image-galleries/svetovy-tyzden-zelenych-budov-2011>

FONTÁNA MILANA LUKÁČA

Liptovský Hrádok má od konca augusta nové námestie, ktoré vzniklo oproti železničnej stanici. Na projektovanej dokumentácii a vypořádání pozemkov mesto pracovalo niekoľko rokov. S novým námestím získali Hrádočania nielen prijemné miesto na oddych, ale mesto vyriešilo aj nadmerné zaťaženie centra nákladnou dopravou. Väčšiu časť prostriedkov do projektu investovala radnica z európskych fondov a zvyšok použila z vlastných zdrojov. Námestie má podľa slov autora projektu architekta Juraja Cisára z Nitry okrem formy aj svoj obsah, sú v ňom zapracované prvky z histórie, geografie. Na námestí sú dve pyramídy: jedna symbolizuje Kriváň a druhá Kráľovu Hoľu. Spod pyramíd vytekajú dve riečky, Belá a Váh, ktoré sa spájajú vo fontáne, ktorá charakterizuje polohu Liptovského Hrádku. Fontánu tvorí samotná žulová guľa, ktorá symbolizuje oko do prírody. V nej sa zrkadlí okolitá fauna a flóra Liptova, ktorá našla konkrétnu podobu v kompozícii rôznych druhov bronzových rýb a sovy. Fontána je dielom pedagóga na našej Fakulte architektúry STU doc. akad. soch. Milana Lukáča.

–text upr. ID,
foto: Anton Fiata Fo Art–

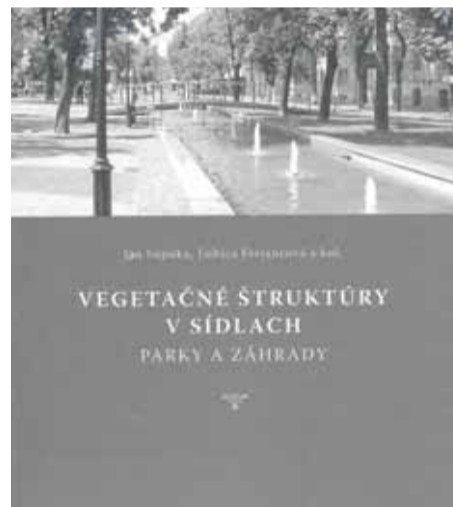
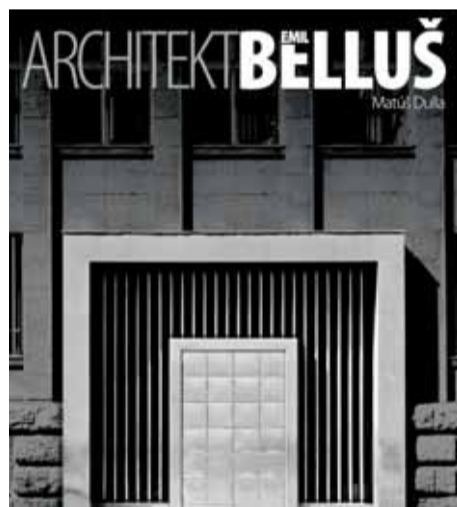
PROFESOR DULLA KRSTIL

V utorok 27.9.2011 sa na Spolku architektov Slovenska krstila nová kniha dlhoročného pedagóga na Fakulte architektúry STU a popredného slovenského teoretika architektúry prof. Ing. arch. Matúša Dullu, CSc.: **Architekt Belluš**. Výpravná publikácia o nestorovi slovenskej architektúry a zakladateľovi architektonického vzdelávania na Slovensku špičkovej úrovne vyšla vo vydavateľstve Slovart koncom mája 2011. Na slávnostnom podujatí prehovorili riaditeľ Slovartu Ing. Juraj Heger a Ing. arch. Lubomír Mrňa. Prítomná bola aj dcéra Emila Belluša Ing. arch. Jelica Janotová. Kniha sa dá považovať za dostoyné „entree“ do roka, na ktorý sa viažu hneď dve výročia: 65 rokov architektonického vzdelávania na Slovensku a 35. výročie vzniku Fakulty architektúry STU.

NOVÉ KNIHY V KNIŽNICI

Do knižnice Fakulty architektúry pribudli nasledovné knihy:

- DULLA, M.: Architekt Emil Belluš. Bratislava : SLOVART, spol.s.r.o., 2010
SKLENIČKA, P.: Základy krajinného plánovania. Praha : Naděžda Skleničková, 2003
SUPUKA, J.: Vegetačné štruktúry v sídlach. Parky a záhrady. Nitra : Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2008

INFORMAČNÉ LISTY FA STU BRATISLAVA

ročník 18, 2011/2012, # 1 september

VYDÁVA: FA STU, Námestie slobody č. 19, 812 45 Bratislava

ŠÉFREDAKTORKA: Ing. arch. Irena Dorotjaková

KONTAKT: 0918 665 026, 02 / 5727678

E-MAIL: dorotjakova@fa.stuba.sk

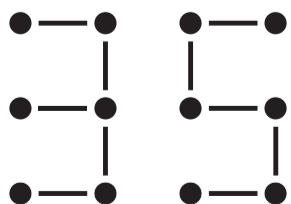
DIZAJN: Lenka Hámošová

LAYOUT: Lenka Hámošová

FOTOGRAFIE: Milada Kováčová, Ing. arch. Irena Dorotjaková,
archív FA STU

ISSN 1337-2475

REGISTRÁCIA MK: EV 2962/09

ROKOV
FAKULTY
ARCHITEKTÚRY
STU 1976-2011

Za obsah dodaného príspevku zodpovedá autor.